

ser paa mange Forbrugsartikler vise sig at være et Drømmebillede, som aldrig vil blive realiseret i Virkeligheden. Selv har jeg været Genstand for en ret haard Behandling af Bladudgivere her i Landet, fordi det gik dem, som det er gaaet. Jeg sagde i sin Tid: Ja vel, vi kunne sætte Papirtolden ned, men derfor er jeg slet ikke sikker paa, at vi faa vore Blade billigere. Bladudgiverne have næsten lyst mig i Band, fordi de ikke hos Papirfabrikerne kunde faa saa billige Priser, som de vilde have. De forlangte, at jeg skulde komme frem med de Oplysninger, som Papirfabrikerne i Fortrolighed havde stillet til min Raadighed under Toldforhandlingerne, for at de ved Hjælp af dem kunde skaffe Bladudgiverne billigere Priser. Saaledes gaar det, og saaledes vil det gaa. De Forhaabninger, man nærrede om billigere Varepriser, ville sikkert for den langt overvejende Del vise sig at være for-gæves.

Men dersom altsaa de finansielle Virkninger af Toldloven med Henblik paa Statskassen og Forbrugerne maatte vise sig at være tvivlsomme eller uklare og usikre, er der en anden Side af Toldlovens Virkninger, som desværre er ret klar, og der er Kredse, hvor man i alt Fald med stor Bekymring og Ængstelse ser paa Toldlovens Virkninger, nemlig i industrielle og Haandværkerkredse. Det maa nemlig erindres, at en Lovs Ord eller Sigende er eet, men Fortolkningen af den noget andet, og der findes ganske sikkert ikke nogen Lov, der er, vil blive eller kan blive Genstand for saadanne Fortolkninger, og saa Misfortolkninger, som Toldloven. Den Frygt, som jeg her udtaler, gjorde jeg mig til Talsmand for allerede ved Forhandlingerne om Toldlovsforslaget i sin Tid, og for at søge at raade nogen Bod derpaa fremsatte jeg i sin Tid et Forslag, som ogsaa blev vedtaget ved de første Behandlinger her i Tinget, om Oprettelse af et Toldraad. Desværre lykkedes det ikke at gennemføre dette Forslag i det Omfang, som jeg havde ønsket, og som jeg mente, at ogsaa Industri og Haandværk havde Krav paa, nemlig saaledes, at dette Toldraad blev en Appellinstans. Derfor staa vi nu overfor det uheldige Forhold, som jeg allerede den Gang paatalte, nemlig

Generaltolddirektoratets Resolutioner. For dem nærer man Frygt, fordi man ikke har denne Appellinstans. Man har ikke den Tillid til Finansministeriet eller Finansministeren, som man skulde kunne have. Man kan vel i Regelen gaa ud fra, at de Resolutioner, Generaltolddirektoratet afsiger, og som skulde kunne appelleres med Haab om Forandring, ikke ville blive forandrede, men blive staaende. Det burde kunne være anderledes, og der var en Tid, hvor der efter min Mening ogsaa var Udsigt til, at det vilde være blevet anderledes.

Aaret 1908 var for Finansministeriet et Mærkeaar. Det var det, fordi det i det Aar lykkedes Finansministeriet at gennemføre den Toldreform, som der i en Meneskealder havde været Tale om, uden at man var naaet til Vejs Ende dermed. Det var det endvidere, fordi vi havde ikke mindre end 4 Finansministre. Det er selvfølgelig altid uheldigt for dem, der skulle henvende sig til et Ministerium, at det i et Aar beklædes af forskellige Mænd. Den første Finansminister, afdøde Vilhelm Lassen, der forelagde det Toldlovsforslag, som blev gennemført, var vel erklæret Frihandelsmand, men havde ved Forelæggelsen og, forekommer det mig, ved de Forhandlinger, som blev førte med ham, ja, endogsaa til et ret sent Tidspunkt, vist, at han kunde resignere, at han kunde se bort fra, at Agitatoren Vilhelm Lassen i sin Tid havde set ganske anderledes paa denne Sag, end den ansvarlige Finansminister maatte se. Han stod, kort sagt, saaledes, i alt Fald for mig, at jeg med Tillid vilde have set hen til, at det var blevet ham, der var kommen til at bringe denne store Reform ud i Verden. Finansminister Nr. 2, den daværende Konseilspræsident, hvis Navn staar under Toldloven, havde sikkert aldrig tænkt sig Muligheden af, at han skulde komme til at bringe Toldreformen ud i Livet, saa om hans Kvalifikationer dertil var der ikke Tale, nærredes hverken Frygt eller Haab. Saa kom Finansminister Nr. 3, og jeg tror ikke, jeg paa nogen Maade overdriver, naar jeg siger, at den Mand, der da overtog Finansministeriet, var den Mand her i Landet, som havde haft de bedste Betingelser for at gennemføre Toldloven paa den bedste,